

Tallózás a külföldi szakirodalomban

Könyvtár

A rendszeres moziba járók gyakran személyes szempontból ítélik meg a filmeket. (Pl. egy filmbeli tárgyalást látva egy bírót állítja, hogy ez sosem történhetne meg így egy tárgyalóteremben, vagy egy orvost mosolygásra készítet egy megrendezett műtőbeli jelenet). A különböző mozifilmekben ábrázolt könyvrongálások pedig egy olyan egyetemi konzerváló könyvtárost készítettek arra, hogy tollat ragadjon a könyvek védelmében, aki az őt érzelmileg igénybe vevő munkájából kívánt kikapcsolódni a mozi berkeiben. A könyvcsonkítások filmbeli ábrázolása véleménye szerint két csoportra osztható:

- nem szándékos, vagy egy laikus által elkövetett cselekmények (pl. *Goodbye Columbus* (1969), *The Spanish Prisoner* (1997) stb.)
- az elkövetők a könyves szakma képviselői. (pl. *Breakfast at Tiffany's* – Álom luxuskivitelben /1961/, *Defence of the Realm* /1985/, vagy akár a Mel Gibson féle *Hamlet* előadásban /1990/ stb.)

Számos további példa említése után a szerző felveti a kérdést, nem kéne-e véget vetni a filmbeli könyvrongálásoknak, hiszen szép lassan elfogadottá teszik ezen eljárásokat. Egy óvatos cenzúra tényleg annyit ártana?

(Szmuk, Szilvia E.: *Meghunyászkodás a sötétben: könyvrongálás a mozifilmekben. (Cringing in the Dark: Book Abuse in the Movies.) = American Libraries v31 n2 p52–55 Feb 2000*)

Orvosi könyvtárosok gyakran mondják azt, hogy minden kérdés mögött egy páciens húzódik meg, de a szerző sosem gondolta volna, hogy ez a beteg egyszer majd ő lesz. Saját rákbetegségével konfrontálódva valószínűleg ugyanazokat a kérdéseket tette fel, amelyeket sorstársai: mi ez az egész? Mi történik majd velem? Hogyan segíthetek magamon? Bízva szakmai tapasztalatában és ügyességében megtalálta saját legjobb információforrásait, és korábbi akadémikusabb gyakorlatával szemben újradefiniálta az „információs terápiát”. Alapvető információkat találni egy betegséggel kapcsolatban viszonylag könnyű, de úgy használni a szakirodalmat, hogy választ találjunk a betegek specifikus kérdéseire is, már jóval nehezebb. Sok kérdésre ugyanis egyszerűen nincs okos válasz. Az információk mellett a klinikai megítélés és a páciens preferenciái ugyanolyan szerepet játszanak a döntéshozatalnál. A tájékoztatásban ebben az esetben még nagyobb szerepet játszik az empátia, és talán valamivel több időt is igényel. Egyszerűen csak vele lenni épp oly fontos lehet, mint segíteni neki az információkeresés-

ben. Saját tapasztalatai segítségével mutatja be a szerző a humor pozitív hatásait, valamint azt, hogyan maradhatunk hatékonyak munkánkban.

(Hannigan, Gale G.: *A könyvtáros, mint beteg: tájékoztató munka a másik oldalról. (Librarian as Patient: A View from the Other Side)* = *American Libraries* v29 n10, p48–50, Nov 1998)

Bár fontos, hogy az iskolai könyvtár barátságos, és a tanulók által különösen kedvelt hely legyen, mégis néhány feltételnek meg kell felelnie. Pár ügyes ötlet segítségével, humorral, beleérzéssel, és Zen-szemlélettel olyan kellemes környezet alakíthatunk ki és tarthatunk fenn a könyvtárban, mely nemcsak a tanulóknak, de a fenntartó igényeinek is megfelel.

(Goldfinch, Ellen: *A barátságos iskolai könyvtár: érezd magad otthon kedves olvasó! (The Friendly School Library: Making Students Feel Welcome)* = *Library Media Connection* v23 n4 p36 Jan 2005)

Neveléstörténet

Hogyan gondolkodtak a férfiak a nőnevelésről a különböző korokban? A nők életmódjáról, oktatásáról és az ezzel kapcsolatos férfiattitűdökről olvashatunk az antik görög világban és Rómában, a középkorban, a reneszánsz és a reformáció keretei közt, valamint az 1700-as években és a XX. században.

(Clabaugh, Gary K.: *A nőneveléssel kapcsolatos férfiattitűdök változásai a történelem tükrében. (A History of Male Attitudes toward Educating Women.)* = *Educational Horizons* v64 n3 p127–35 September 1986)

Mrs. Jodie K. Trimmer, egy korát meghaladó 18. századi pedagógus által alkotott ábécéskönyveket, kézi- és olvasókönyveket ismertet a cikk. A hölgy jótékonyági és vasárnapi iskolákban tanította a szegényeket. Anyagait többen együttesen támadták.

(Heath, Pauline: *Mrs. Trimmer elképzelése a megfelelő oktatásról: Mrs. Trimmer's Plan of Appropriate Instruction: A Revisionist View of Her Textbooks.* = *History of Education* v32 n4 p385–400 Jul 2003)

Tankönyv

Hogyan ábrázolják Amerika II. világháborús szerepét Anglia, Japán, Svédország és az Egyesült Államok tankönyveiben? Az elemzés során kimutatták, hogy a diákoknak átadott történelmi információk nemzetenként jelentősen eltérnek. Az Egyesült Államok tankönyveiben azt a kiemelkedő és igen fontos szerepet hangsúlyozzák, amit Európában és a Csendes óceán térségében a tengelyhatalmak megtörésében játszott, míg Anglia tankönyveiben a Szövetségesek (Brit birodalom, Szovjetunió, USA) együttes, de egyenlő mértékű erőfeszítéseit állítják középpontba. A Japán tankönyvek szerzői az európai eseményekre igen kis figyelmet fordítanak, és elsősorban a Csendes-óceán melletti eseményeket tárgyalják. Azokat a viszonyokat ismertetik, amelyek Pearl Harbour megtámadásához vezettek, valamint azt az egyre súlyosbodó, lassan kibékíthetetlenül váló amerikai-japán ellentétet 1941 decembere előtt, mely a háborút szinte elkerülhetetlenül

tette. Svéd oldalon pedig az Európában zajló háborút és különösen a keleti frontot helyezték a fókuszba. Lényeges különbségek láthatók az egyes nemzeti portréábrázolásokban is. Úgy tűnik, a tankönyvi szövegeket, ábrázolásokat továbbra is a nemzeti elfogultság, a kulturális különbségek, geopolitikai perspektívák, társadalompolitikai agendák és a kortárs társadalmak határozzák meg – állítják a szerzők.

(Foster, Stuart; Nicholls, Jason: *Amerika szerepe a II. világháborúban: angliai, japán, svéd és amerikai történelem tankönyvek elemzése alapján.* (*America in World War II: An Analysis of History Textbooks from England, Japan, Sweden, and the United States = Journal of Curriculum and Supervision v20 n3 p214–233 September 2005.*))

Olvasáspedagógia

A tanulmányban azt vizsgálják, hogyan kezelték a halál kérdését a XIX. század viktoriánus iskolai olvasókönyveiben. Egy számítógépes adatbázissal mennyiségi elemzésnek vetették alá számos sorozat minden egyes kötetét. Arra a következtetésre jutottak, hogy az iskolai olvasókönyvek visszatükrözik a kor halállal kapcsolatos elfogultságát, és segítettek megértetni és elfogadtatni a gyermekekkel azt a viktoriánus felfogást, hogy a halál mindig a közelben van.

(McGeorge, Colin: *Halál és erőszak néhány viktoriánus olvasókönyvben.* (*Death and Violence in Some Victorian School Reading Books.*) = *Children's Literature in Education v29 n2 p109–17 Jun 1998*)

Gyermek-és Ifjúsági Irodalom

Három, napjainkban megjelent, a középkorban játszódó ifjúsági regény bemutatásával illusztrálják azt a számos lehetőséget, amelyek segítségével modern írók hiteles történelmi anyagot ültethetnek regényformába. Érvekkel támasztják alá azt a gyakorlatot, hogy ha a regényeket eredeti forrásszövegekkel párosítjuk, mint pl. a *Beowulf* vagy a *Canterbury Mesék*, akkor a diákokat sokkal könnyebben és eredményesebben vezethetjük be a középkor rodamába, történelmébe és gondolkodásmódjába. Különösen osztálytermi munkára ajánlott.

(Barnhouse, Rebecca: *A felfedezés öröme: középkori irodalmi szövegek mai ifjúsági regényekben.* (*The Pleasure of Discovery: Medieval Literature in Adolescent Novels Set in the Middle Ages.*)= *ALAN Review v26 n2 p53–57 Winter 1999*)

Pallos Zsuzsanna

Miért olvassunk mesét a gyerekeknek

A felolvasás, ha a megfelelő keretek között történik, számos kommunikációs lehetőségre ad alkalmat szülő és gyermeke között. Ha olyasvalaki olvas fel a gyermeknek, akivel kölcsönösen szeretik és elfogadják egymást, akkor a gyermek sokat tanulhat az olvasás közben kialakuló spontán beszélgetésekből.

A gyermekek kedvelik és igénylik a megszokottakat, mert azok biztonságot jelentenek számukra. A napirend tudatos kialakításával és annak következetes

betartásával sok bosszúságot takaríthatunk meg, pl. elkerülhetőek a veszekedések a lefekvéses idővel kapcsolatban. A nap részének kell lennie az azonos időben történő étkezésnek, lefekvésnek és az ezeket követő meseolvasásnak/hallgatásnak is.

Ha a gyermek újra és újra kéri tőlünk ugyanazt a mesét, akkor nem a türelmünkkel játszik, hanem a mesehallgatás közben átélt pozitív érzéseit szeretné ismételtel felidézni. Minél kisebb egy gyermek, annál később unja meg ugyanazt a mesét.

A szülői példa sem hanyagolható el. Ha a gyermek azt látja, hogy szülei folytonosan tévéznek, és nem olvasnak, vagy járnak könyvtárba, akkor ezek hiányát ő sem fogja érezni.

(Bettina Mähler, Heinrich Kreibich: Warum das Vorlesen so wichtig ist. = Zeitschrift frühe Kindheit. 2003. 3.sz.)

Ausztrália, a lehetőségek hazája

Ausztráliában jelenleg 150.000-re tehető azoknak a fiataloknak a száma, akik a világ minden tájáról érkeznek, hogy felsőfokú tanulmányaikat részben vagy egészben itt végezzék. És számuk az elkövetkezendőkben akár meg is duplázódhat. A felsőoktatásban való részvétel alapfeltétele itt a kielégítő angol nyelvismeret, melyet egy TOEFL-vizsga teljesítéséhez kötnek.

Az oktatásért mindenhol fizetni kell, egy szemeszter ára \$2000–5000 között mozog. Azonban ezért az összegért széleskörű szolgáltatást és magas színvonalú képzést adnak. A külföldi hallgatók ellátását és segítségét jól kidolgozott rendszer szolgálja az egyes oktatási intézményekben. Külön erre a célra kialakított részleg működnek, ahol megválaszolják a hallgatók kérdéseit, ügyes-bajos dolgaikat segítenek elintézni. Az oktatók magasan képzettek, mindegyikük legalább Phd-fokozattal rendelkezik.

Egyetemet váltani csak befejezett 12 hónap tanulás után lehet, szigorú engedélyek mellett. A beutazáshoz és az országban tartózkodáshoz tanulói vízummal kell rendelkezni.

(Matthias Denke: Im Australien hat man ganz andere Möglichkeiten. In: http://bildungplus.forumbildung.de/templates/imfokus_inhalt.php?artid=562&start=0&str1=Australien&str2=&str3=&lib=&art=&details=)

Goda Beatrix